مروری بر خدمات حدیث‌پژوه برجسته و عالم اندیشمند آیت‌الله سیدمحمدرضا حسینی جلالی حائری رحمة‌الله‌علیه

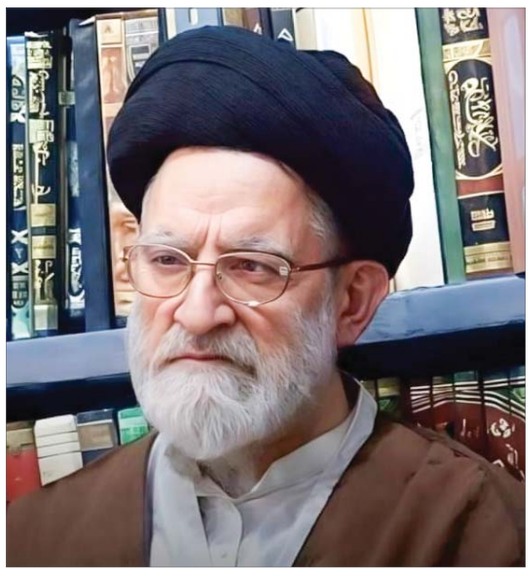

آیت‌الله سید محمدرضا حسینی جلالی (۱۴۰۳-۱۳۲۴ش) برادر شهید آیت‌الله سید محمدنقی جلالی، صحیفه‌شناس و استاد حوزه علمیه و یکی از متخصصان در زمینه (فرقه‌شناسی زیدیه) است. وی آثار متعددی را تصحیح، تصنیف یا تألیف کرده و در حوزه‌های علمیه نجف و قم تدریس نموده است. آثار او در جشنواره‌های متعددی مورد تمجید و خود او نیز به‌عنوان شخصیت برجسته حوزه علمیه، مورد تقدیر قرار گرفته است.

• زندگی‌نامه

سید محمدرضا حسینی جلالی رحمة‌الله‌علیه، در سال ۱۳۲۴شمسی در کربلا به دنیا آمد. پدرش آیت‌الله سیدمحسن جلالی حائری رحمة‌الله‌علیه از عالمان دینی در کربلا بود. محمدرضا، دوران کودکی تا نوجوانی را در کربلا گذراند و در همانجا وارد حوزه علمیه شد. در سال ۱۳۸۴قمری به حوزه علمیه نجف اشرف وارد شد و در ۱۹ سالگی، اجازه نقل حدیث از آقابزرگ تهرانی دریافت کرد. حسینی جلالی در حوزه علمیه نجف، نزد آیات عظام وآیات: سیدابوالقاسم خویی، امام خمینی، سیداسدالله مدنی، صدرا بادکوبه‌ای، سیدمرتضی خلخالی، مسلم ملکوتی، کاظم تبریزی و سیدمحمد روحانی رحمة‌الله‌علیهم تحصیل کرد. وی در سال ۱۴۰۰ق به قم مهاجرت کرد و مشغول به تدریس در حوزه علمیه قم شد. او بعدها، از آیت‌الله‌العظمی سید شهاب‌الدین مرعشی نجفی، اجازه نقل روایت و اجتهاد کسب کرد.

فعالیت‌های علمی

منابع خبری، سید محمدرضا حسینی جلالی را صحیفه سجادیه شناس، استاد حوزه علمیه قم و یکی از متخصصان در زمینه فرقه‌شناسی زیدیه گزارش کرده‌اند. فعالیت‌های علمی او شامل تدریس، تألیف، تصنیف، تصحیح، تحقیق و مباحثات علمی بود. یکی از فعالیت‌های او برگزاری مناظرات با سلفیان و وهابی‌ها بود که منجر به گردآوری مجموعه بزرگی از گفت‌وگوهای علمی در این زمینه‌ها بود.

سید محمدرضا جلالی همچنین در کنفرانس‌ها و همایش‌های متعددی حضور پیدا کرد که منجر به کسب عناوینی چون، رتبه برتر همایش امام سجاد علیه‌السلام در سال ۱۹۹۲م، رتبه نخست در جایزه کتاب سال ۱۴۱۳ق و رتبه برتر در همایش کتاب سال حوزه در سال ۱۳۷۹ش شد. در شانزدهمین همایش کتاب سال حوزه نیز، از او به‌عنوان محقق برجسته حوزه‌های علمیه، تجلیل شد. آیت‌الله جلالی همچنین عضو هیأت تحریریه نشریه پژوهش حوزه بود.

درگذشت

آیت‌الله سیدمحمدرضا حسینی جلالی، ۱ رمضان سال ۱۴۴۶قمری مصادف با ۱۲اسفند سال ۱۴۰۳شمسی دارفانی را وداع گفت و پیکرش پس از تشییع از مسجد امام حسن عسکری علیه‌السلام تا حرم مطهر حضرت معصومه علیهاالسلام در شهر مقدس قم، به نجف اشرف منتقل و پس از تشییع در حرم مطهر امام علی علیه‌السلام، در حرم مطهر امام حسین علیه‌السلام در کربلای معلا، در مقبره حضرت آیت‌الله صافی گلپایگانی مدظله به‌خاک سپرده شد.

• پیام تسلیت مراجع عظام و علما

در پی درگذشت آیت‌الله سیدمحمدرضا حسینی جلالی حائری رحمة‌الله‌علیه، آیات عظام؛ شبیری زنجانی، نوری همدانی، مکارم شیرازی، سبحانی، مظاهری، جوادی آملی، آیات حسینی بوشهری رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه کشور و بیش از ۴۰ نفر از علما و پژوهش‌گران حوزوی در پیام‌هایی، فقدان این عالم دینی را تسلیت گفتند.

• آیت‌الله‌العظمی شبیری زنجانی

بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم

ارتحال محقّق ارجمند، عالم سخت‌کوش، مدافع حریم اهل‌بیت علیهم‌السلام، مرحوم آیت‌الله آقای حاج سیّد محمّد رضا حسینی جلالی، ضایعه‌ای جبران‌ناپذیر برای حوزه‌های علمیّه بود.

آن فقید سعید در دفاع از معارف ائمّه هُدی علیهم صلوات‌الله سر از پا نمی‌شناخت و آثار ارزشمندی در مسیر احیاءِ امر پیشوایان هدایت از خود به یادگار گذاشت.

از درگاه احدیّت برای ایشان عُلوّ درجات در جوار موالی معصومین علیهم‌السلام مسألت دارد.

• آیت‌الله‌العظمی نوری همدانی

بسم‌الله الرحمن الرحیم/ إنّا لله وإنّا الیه راجعون

ارتحال عالم ربانی آیت‌الله آقای حاج سید محمدرضا جلالی رحمة‌الله‌علیه موجب تأسف و تأثر عمیق گردید.

این دانشمند محترم عمر بابرکت خود را با تألیف و تدریس و تصحیح آثار متعدد مفاخر شیعه به ترویج فرهنگ اهل‌بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام گذراند و در هر زمینه‌ای که ورود پیدا کرد، دارای آثار قلمی ارزشمندی بود.

روحیه تواضع و اخلاص و به‌ویژه ساده‌زیستی و همچنین ارادت به انقلاب اسلامی، از ویژگی‌های دیگر این شخصیت ممتاز بوده است؛ لذا لازم است، شخصیت‌هایی همانند ایشان در دوران حیات‌شان بیش از پیش شناخته شوند تا طلاب و فضلای محترم بهره‌مند گردند.

اینجانب درگذشت این عالم خدمت‌گزار را به همه بازماندگان و ارادتمندشان تسلیت عرض نموده و علو مقام برای آن فقید سعید مسألت می‌نمایم.

• آیت‌الله‌العظمی مکارم شیرازی

بسم‌الله الرحمن الرحیم/ إنّا لله وإنّا الیه راجعون

خبر رحلت عالم ربانی آیت‌الله آقای حاج سید محمدرضا جلالی موجب تأسف و تأثر گردید.

این عالم گرانقدر که درس‌یافته حوزه عراق و ایران بود، برکات فراوانی از خود به جای گذاشت.

تربیت شاگردان و تحقیق و تصحیح بسیاری از متون و تراث شیعی و تألیف کتب متعدد در حوزه‌های مختلف علوم دینی، یادگاری گران‌سنگ از ایشان به جای گذاشته است.

حضور وی در اقصی‌نقاط جهان و تربیت شاگردان از کشورهای گوناگون، وی را به شخصیتی جهانی در تبیین معارف و تراث دینی و شیعی تبدیل کرده بود. قطعاً فقدان این استاد سخت‌کوش، خسارت عظیمی برای حوزه‌های علمیه بوده و زحمات فراوان وی توشه یوم‌المعاد او خواهد بود ان‌شاءالله.

اینجانب رحلت این عالم خدوم مکتب اهل‌بیت علیهم‌السلام را به حوزه‌های علمیه، شاگردان و ارادتمندان و خصوصا خانواده محترم ایشان تسلیت عرض نموده و علو درجات وی و صبر و اجر بازماندگان را از خداوند متعال مسألت دارم.

• آیت‌الله‌العظمی سبحانی

ببسم‌الله الرحمن الرحیم/ إنّا لله و إنّا الیه راجعون

درگذشت عالم ربانی، محقق عالی‌مقام استاد فن رجال و درایه و حدیث حضرت حجت‌الاسلام و المسلمین آقای سید محمدرضا جلالی را با کمال تأسف و تأثر دریافت نمودم.

مرحوم مغفور جناب آقای جلالی در دو قلمرو خدمتگزار صدیق علم و حدیث بودند.

آثاری از بزرگان تحقیق نموده و به چاپ رسانده‌اند، مانند رجال ابن‌غضائری و رساله زراری و رعایة شهید ثانی و امامت و تبصره علی بن بابویه و در قلمرو دیگر آثار مستقل به قلم زیبای خود تألیف نموده و جامعه را از علم و دانش خویش بهره‌مند نموده است.

ما این ضایعه جبران‌ناپذیر را به جامعه روحانیت و حوزه علمیه بالاخص به بازماندگان ایشان تسلیت گفته و از خداوند بزرگ برای ایشان علو درجه خواهانیم.

• آیت‌الله‌العظمی مظاهری

بسم‌الله الرحمن الرحیم/ إنّا لله و إنّا الیه راجعون

ارتحال عالم وارسته و دانشمند بزرگوار آیت‌الله آقای حاج سید محمدرضا حسینی جلالی رحمة‌الله‌علیه موجب تأسف گردید.

این عالم محقق و متضلّع و بااخلاص، عمر شریف خود را در احیا و ترویج معارف والای اهل‌بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام سپری کرده و آثار و تألیفات بسیار گران‌بها و محققانه‌ای را به یادگار نهاد. رحمت بی‌کران حضرت حق متعال بر آن عالم خبیر و پُرکار و پرهیزکار.

ضمن عرض تسلیت به خاندان مکرم حسینی جلالی و همه بازماندگان محترم ایشان، از خداوند سبحان، علوّ درجات آن عالم پارسا و حشر و نشر ایشان با اجداد طاهرین‌شان را مسألت می‌کنم.

• آیت‌الله‌العظمی جوادی آملی

بسم‌الله الرحمن الرحیم/ إنّا لله و إنّا الیه راجعون

ارتحال اسف‌بار حضرت آیت‌الله حاج سید محمدرضا جلالی مدظله را به حوزه‌های علمیه، مراجع عظام تقلید و شاگردان آن فقیه رحیل تسلیت گفته؛ امید است مراکز فقهی، فرهنگی میراث متنوع آن مؤلف جامع و بارع را صیانت کرده و ارج نهند.

علو روح آن استاد عظیم‌الشأن و صبر جمیل بیت گرانقدر ایشان از خدای سبحان مسئلت می‌شود.

• آیت‌الله حسینی بوشهری
رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم

بسم‌الله الرحمن الرحیم/ إنّا لله و إنّا الیه راجعون

ارتحال حدیث‌پژوه و عالم اندیشمند حضرت آیت‌الله حاج سیدمحمدرضا حسینی جلالی حائری موجب تألم و تأثر گردید.

ایشان دانشمندی متخصص در دانش حدیث، رجال و احیای تراث شیعه بودند و سعیی وافر در شاگردپروری و پرورش محققان داشتند. آن علامه محقق، علاوه بر تصنیف، تألیف، تحقیق، تصحیح، تدریس و مباحثات علمی، در همایش‌ها و کنفرانس‌های علمی متعدد داخلی و خارجی نیز، به تبیین و اشاعه معارف دینی می‌پرداخت و عمر پربار خود را صرف صیانت از میراث شیعی کرد.

اینجانب ضایعه فقدان آن عالم جلیل‌القدر را به حوزه‌های علمیه، شاگردان، منسوبان و بازماندگان آن مرحوم، تسلیت عرض می‌کنم و برای ایشان علو درجات و برای خاندان معزّی صبر و اجر مسألت دارم.

• آیت‌الله اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه کشور

انا لله و انا الیه راجعون

رحلت عالم ارجمند و دانشمند فرهیخته حضرت آیت‌الله آقای سیدمحمدرضا حسینی جلالی رحمة‌الله‌علیه موجب تأثر فراوان گردید.

آن اندیشمند فرزانه سال‌های پربرکت عمر خویش را در راه پاسداشت میراث ارزشمند حدیثی و دعایی شیعه مصروف کرده و آثار فاخری را با هدف حفظ میراث فرهنگی تشیع تصحیح و احیا و تقدیم جامعه علمی نموده که یادگاری ماندگار و ذخیره‌ای پرارزش برای ایشان خواهد بود.

اینجانب ضمن تکریم سال‌ها مجاهدت علمی، فقدان آن عالم بصیر را به بیت مکرم، دوستان و ارادتمندان تسلیت عرض نموده، در این ماه پربرکت از درگاه الهی برای ایشان وصول به مقام رضوان و برای بازماندگان آرامش قلبی توأم با اجر فراوان مسألت می‌نمایم.

دستاوردها و فعالیت‌های قرآنی معاونت آموزش حوزه‌های علمیه

ادامه از صفحه ۹

محور	درختواره	عنوان رشته	عنوان گرایش	سطح
معارف قرآن کریم	قرآن	قرآن و علوم طبیعی	قرآن و طبیعت	۴
	قرآن	قرآن و علوم طبیعی	قرآن و هیئت	۴
	قرآن	قرآن و مستشرقان	معارف قرآن	۴
	قرآن	قرآن و مستشرقان	علوم قرآن	۴
	قرآن	قرآن و مستشرقان	اصول و مبانی شیعه	۴

• واحدهای آموزشی تخصصی مامور به فعالیت در عرصه قرآنی و حدیثی

* **الف) سطح یک:** مدارس ویژه حافظین و یا مدارس قرآنی (دارای برنامه ویژه برای قرآن) در قم و شهرستان‌ها (بیش از ۱۰ مدرسه)

مانند: مدرسه علمیه امام علی بن موسی الرضا علیه‌السلام در قم و مدرسه علمیه ائمه اطهار علیهم‌السلام در قم

* **ب) واحدهای آموزشی تخصصی**

نام واحد آموزشی تخصّصی	نوع واحد آموزشی	استان	شهر	مؤسس	حوزه دانشی
علوم حدیث	مرکز تخصصی	قم	قم	مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه	حدیث
تفسیر و علوم قرآن	مرکز تخصصی	قم	قم	آیت‌الله‌العظمی مکارم شیرازی	قرآن
امام حسن عسکری علیه‌السلام	موسسه آموزش عالی حوزوی	مازندران	آمل	مرتضی واعظ جوادی	«قرآن» و «کلام»
اصفهان	موسسه آموزش عالی حوزوی	اصفهان	اصفهان	آیت‌الله حسین مظاهری	«قرآن» و «کلام»
نهج‌البلاغه	مرکز تخصصی	قم	قم	سید جمال‌الدین دین پرور	حدیث
امام خمینی مدظله	موسسه آموزش عالی حوزوی	فارس	شیراز	آیت‌الله اسدالله ایمانی	«قرآن» و «کلام»
قاسم بن الحسن علیه‌السلام	مرکز تخصصی	تهران	تهران	سیدمحمدباقر علم‌الهدی	قرآن
اسراء	موسسه آموزش عالی حوزوی	قم	قم	مرتضی واعظ جوادی	«قرآن» و «فلسفه»
رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله (فاطمی ابهری)	مرکز تخصصی	قم	قم	سیدمحمّد فاطمی‌ابهری	قرآن
بیان‌وحی	مرکز تخصصی	سمنان	دامغان	سیدمحمود ترابی	قرآن
علی‌بن ابیطالب علیه‌السلام	مرکز تخصصی	قم	قم	محمّدعلی رضایی رنانی	قرآن
صادقین	مرکز تخصصی	قم	قم	آیت‌الله علیرضا الهی	قرآن
ائمه اطهار علیهم‌السلام - تفسیر	مرکز تخصصی	قم	قم	محمّدجواد موحّدی (فاضل‌لنکرانی)	قرآن
تمهید	مرکز تخصصی	قم	قم	عبدالکریم بهجت پور	قرآن

• سایر موارد

* تشکیل ۱۱ گروه علمی ـ تربیتی در حوزه دانشی قرآن و ۵ گروه در حوزه دانشی حدیث با حضور حدود ۸۰ استاد دارای سابقه علمی و تدریس مناسب برای عضویت در این گروه‌ها؛
* صدور مجوز اجرای رشته برای ۵۵ دوره از رشته‌های حوزه دانشی قرآن؛
* شروع به جذب و پذیرش طلاب قبل از سال ۱۳۷۲ در حوزه دانشی قرآن؛
* ۱۵۸۵۲ نفر-ثبت‌نام در رشته‌های حوزه دانشی قرآن از ابتدای تأسیس رشته تا سال ۱۴۰۰؛
* تحصیل ۱۶۲۲ طلبه در رشته‌های حوزه دانشی قرآن از ابتدای تأسیس رشته تا سال ۱۴۰۰؛
* تدریس ۲۶۳ نفر از طلاب دانش‌آموخته رشته‌های حوزه دانشی قرآن در مقاطع مختلف حوزوی؛
* حضور موفق ۶۰۵ نفر از طلاب حوزه دانشی قرآن در جشنواره کتاب سال حوزه تا سال ۱۴۰۰؛
* تعیین درس خارج تفسیر؛
* تعیین درس روش تفسیر به‌صورت الزامی در همه رشته‌های تخصصی در سطح دو؛
* تعیین درس تفسیر موضوعی متناسب با موضوع رشته در سطح دو و سه رشته‌های تخصصی؛
* الزامی شدن خواندن یک دوره کامل تفسیر به همراه تلخیص آن در سطوح دو و سه برخی از رشته‌های تخصصی؛
* تدوین طرح معلم قرآنی برای طلاب سطح یک؛
* تدوین و متناسب‌سازی آیین‌نامه آموزشی سطح یک ویژه مدارس حافظین.

معرفی کتاب

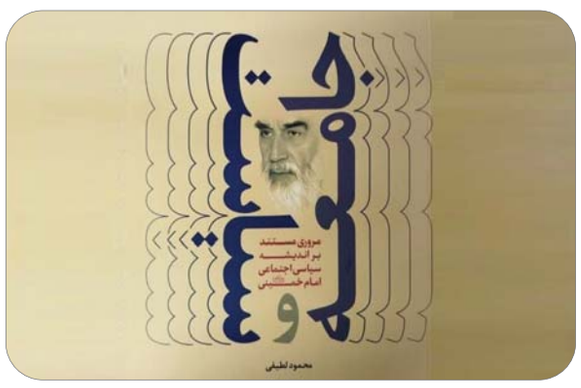

• جامعه و سیاست

کتاب جامعه و سیاست، مروری بر اندیشه‌های سیاسی - اجتماعی امام خمینی مدظله به‌قلم حجت‌الاسلام والمسلمین شیخ محمود لطیفی نگارش یافته و به‌همت انتشارات ولاء منتظر در ۳۸ صفحه، چهار فصل و در قطع رقعی چاپ و منتشر گردیده است.

در بخش از مقدمه کتاب می خوانیم:

پس از چهارده قرن در عصر شگفتی‌ها حادثه‌ای شگرف و بلکه شگرف‌ترین حادثه به دست توانای بنده صالح خدا حضرت امام خمینی مدظله پدید آمد. او توانست با عزمی راسخ و صبری پرشکوه و تأکید بر همان اصول فراموش‌شده و البته با حضور آگاهانه و جانانه انسان‌هایی که درد و رنج قرن‌ها ستم و انحراف را با گوشت و پوست خود احساس کرده و آب‌دیده شده بودند، نظام جاهلی و پوسیده شاهنشاهی- یا همان اسلام اموی- را ویران و بر ویرانه‌های آن، اسلام ناب محمدی را برقرار سازد و با شتابی فزاینده، ساختمان رفیع ولایت و تولای الهی را در زیر آتش بی‌رحمانه شرک، شیطان و استکبار برفراز آرد.

فهرست موضوعات کتاب

فصل اول: سیاست و اجتماع؛

فصل دوم: تحولات سیاسی و اجتماعی؛

فصل سوم: طبقات اجتماعی؛

فصل چهارم: انقلاب اسلامی ایران دستاورد اندیشه سیاسی- اجتماعی امام خمینی مدظله.

نشانی تهیه کتاب: قم، خیابان مصلی، جنب کوچه ۸، پلاک ۷۱۲، شماره تماس: ۰۹۱۲۷۵۸۶۴۵۷